

POSTANOWIENIE

26 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 26 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku J. B.

z udziałem B. B.

o podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności,
na skutek skargi kasacyjnej B. B.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie
z 13 marca 2023 r., II Ca 1444/22,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej punktu 2 zaskarżonego orzeczenia w zakresie, w którym oddalono apelację wnioskodawcy;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie;**
- 3. ustala, że wnioskodawca i uczestniczka ponoszą we własnym zakresie koszty postępowania kasacyjnego.**

(a.z.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 marca 2023 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Stargardzie z 21 lipca 2022 r. i ustalił, że w skład majątku wspólnego wchodzi środki zgromadzone na subkoncie

prowadzonym dla wnioskodawcy i uczestniczki w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, przyznał je wnioskodawcy w 7/10 części, a uczestniczce w 3/10, ustalił udział wnioskodawcy w majątku wspólnym na 7/10, a uczestniczki na 3/10, ustalił wysokość spłaty tytułem rozliczenia udziałów w majątku wspólnym i przedmiocie współwłasności oraz rozliczył nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny (pkt 1); oddalił obie apelacje w pozostałym zakresie (pkt 2) oraz ustalił, że każdy z uczestników postępowania ponosi we własnym zakresie koszty związane ze swoim udziałem w sprawie w postępowaniu apelacyjnym (pkt 3).

We wniesionej skardze kasacyjnej uczestniczka zaskarżyła powyższe postanowienie częściowo w pkt 1 oraz w pkt 2 i 3. Skarżąca, bez przytoczenia podstawy prawnej odnoszącej się do powołanych przyczyn kasacyjnych stwierdziła, że uzasadnia wnioski o przyjęcie skargi do rozpoznania wystąpieniem nieważności postępowania, która została potwierdzona uchwałą Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r. mającą moc zasady prawnej (III PZP 6/22). Jednocześnie podniosła, że Sąd Najwyższy w wydanym orzeczeniu wskazał, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia, co oznacza, że składy Sądu Najwyższego orzekające po tej dacie są związane dokonaną wykładnią. Z ostrożności procesowej uczestniczka wskazała także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej - „co wynika z charakteru powyżej wskazanych naruszeń, ich skutków oraz przedstawionej argumentacji.”

Wnioskodawca w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zakresu zaskarżenia przedmiotowego orzeczenia Sądu Okręgowego zauważyć należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia (środka prawnego) jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia

orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (zob. m.in.: uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, Nr 11, poz. 108; postanowienie SN z 25 lutego 2015 r., V CSK 450/14; wyrok SN z 2 lipca 2015 r., V CSK 421/14 oraz postanowienie SN z dnia 25 maja 2023 r., I CSK 528/23).

Skarżąca nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu wyroku Sądu Okręgowego co do punktu 2. w części, w której Sąd drugiej instancji oddalił apelację wnioskodawcy w pozostałym zakresie. Nie powinno bowiem budzić wątpliwości, że w tej części orzeczenia Sąd Okręgowy orzekł na korzyść uczestniczki. Brak interesu prawnego w zaskarżeniu powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej w tej części jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 16 kwietnia 2021 r., I CSK 484/20).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach wniesionego środka prawnego argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienia SN: z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14 oraz z 11 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 22). Wymaganie to ulega złagodzeniu jedynie co do przyczyny kasacyjnej wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., gdyż wystąpienie nieważności postępowania Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Skarżąca w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie określiła bliżej jakie okoliczności spowodowały nieważność postępowania, ale w innej części skargi, która ze względu na szczególny charakter omawianej przyczyny kasacyjnej, może też podlegać rozważaniu na etapie przedsądu, wyjaśniła, że w sprawie doszło do naruszenia art. 397 pkt 4 k.p.c.

Uczestniczka zaznaczyła, że rozpoznanie apelacji przez Sąd drugiej instancji nastąpiło w składzie jednego sędziego – co naruszało postanowienia art. 367 § 3 k.p.c. Wskazała, że Sąd Okręgowy nie był uprawniony do rozpoznania sprawy w składzie ukształtowanym na podstawie art. 15zszs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, gdyż rozwiązanie to mogło znaleźć zastosowanie w sytuacji, gdy faktycznie przemawiały za tym względy zdrowotne. Zdaniem uczestniczki na chwilę rozpoznawania apelacji narażenie na infekcję wirusem COVID-19 jakkolwiek istniało, to jednak było ono związane z takim samym ryzykiem jak zarażenie się wirusem grypy lub nawet mniejszym. Oznacza to, że rozpoznanie sprawy w składzie jednego sędziego nie było podyktowane względami zdrowotnym, a innymi przesłankami. Skarżąca podniosła, że w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22 (OSNP 2023, nr 10, poz. 104), przyjęto, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zszs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.) oraz wskazała, że Sąd Najwyższy postanowił nadać uchwale moc zasady prawnej i ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia.

Wbrew twierdzeniom uczestniczki nie ma podstaw do przyjęcia, że Sąd Okręgowy rozpoznał sprawę w niewłaściwym składzie. Sąd Okręgowy orzekł w składzie jednego sędziego na podstawie art. 15zszs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, który w chwili orzekania funkcjonował w polskim porządku prawnym. Skarżąca nie dostrzega, że zgodnie z art. 188 pkt 1 Konstytucji RP to Trybunał Konstytucyjny orzeka o zgodności ustaw i umów

międzynarodowych z Konstytucją oraz pomija okoliczność, że w powołanej w skardze kasacyjnej uchwale z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, wyraźnie zaznaczono, że przyjęta w niej wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia. Tymczasem sporne orzeczenie Sądu Okręgowego zapadło 13 marca 2023 r.

W konsekwencji nie ma podstaw do przyjęcia, że orzeczenie Sądu drugiej instancji zostało wydane w warunkach nieważności i tym samym, że wystąpiła wskazana przyczyna kasacyjna.

Skarżąca powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) nie przedstawiła przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Uczestniczka w niezwykle lakonicznym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, poza ogólnikowymi stwierdzeniami, nie powołała żadnych przepisów, których naruszenie mogłoby spowodować wystąpienie podnoszonej przyczyny kasacyjnej.

Bez znaczenia jest przy tym, że skarżąca w ramach podstaw wniesionego środka prawnego zarzuciła naruszenie określonych regulacji prawa procesowego i materialnego. Jak zostało to już podniesione nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi kasacyjnej argumentów na uzasadnienie przyjęcia jej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 i art. 398⁶ § 2 i 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c.

(a.z.)

[a.]

